

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Adam Podgórski

GMS-WP-173-157/17

Warszawa, dnia

Prezes

Naczelnej Rady Adwokackiej

Pan Jacek Trela

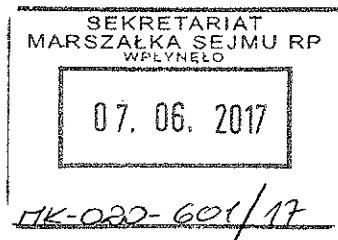
Szanowny Panie Prezesie

Z upoważnienia Marszałka Sejmu, uprzejmie przekazuję – w trybie art. 58 pkt 9 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz.U.2016.1999 j.t. ze zm.) - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Andrzej Halicki), z prośbą o przedstawienie opinii.

Z poważaniem

Warszawa, dnia 7 czerwca 2017 r.

Szanowny Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

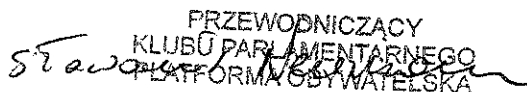
Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz na podstawie art. 32 ust. 2 Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2012 r. poz. 32, z późn. zm.) niżej podpisani posłowie wnoszą:

- **projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana Andrzeja Halickiego.

Z poważaniem,

PRZEWODNICZĄCY
KLUBU PARLAMENTARNEGO
PLATFORMA OBYWATELSKA

Sławomir Neumann

USTAWA

z dnia 2017 r.

o zmianie ustawy - Kodeks karny

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137 i 2138 oraz z 2017 r. poz. 244 i 768) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 246 otrzymuje brzmienie:

„Art. 246 § 1. Funkcjonariusz publiczny lub ten, który działając na jego polecenie, dopuszcza się stosowania tortur poprzez używanie przemocy, groźby bezprawnej lub w inny sposób znęcając się fizycznie lub psychicznie nad inną osobą, w celu uzyskania określonych zeznań, wyjaśnień, informacji lub oświadczenia

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§2. Funkcjonariusz publiczny lub ten, który działając na jego polecenie, dopuszcza się stosowania tortur poprzez znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad inną osobą, w celu ukarania jej za czyn popełniony przez nią albo o którego dokonanie jest ona podejrzana, a także w celu zastraszenia lub wywarcia nacisku na nią lub trzecią osobę albo w jakimkolwiek innym celu wynikającym z wszelkiej formy dyskryminacji,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 8.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 i 2 działał ze szczególnym okrucieństwem,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 12.

§ 4. Funkcjonariusz publiczny, który wbrew obowiązkowi dopuszcza do popełnienia czynu określonego w § 1, 2 lub 3.

podlega karze określonej w tych przepisach.”;

2) w art. 247 uchyla się §3.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel projektu ustawy

Głównym celem przedmiotowego projektu jest penalizacja w Kodeksie karnym stosowania przez funkcjonariuszy publicznych tortur oraz zaostrezenie górnej granicy kar jakim podlegać będą funkcjonariusze stosujący przemoc wobec obywateli.

Przedmiotowe zmiany są konieczne ze względu na sytuację, która zapanowała w polskiej policji po 2015 r., a co zostało ujawnione w związku z zatrzymaniem, torturowaniem i śmiercią w dniu 15 maja 2016 r. pana Igora Stachowiaka. Nagrania z ujawnionego w mediach nagrania video zarejestrowanego przez paralizator pokazują skandaliczne zachowanie policjantów podczas tego zdarzenia. Czynności, których dopuścili się policjanci wobec pana Igora Stachowiaka zostały przez Rzecznika Praw Obywatelskich uznane wprost za tortury w rozumieniu Konwencji w *sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania przyjęta przez zgromadzenie ogólne narodów zjednoczonych dnia 10 grudnia 1984 r.*

Zgodnie z art. 1 ww. Konwencji, określenie „tortury” oznacza każde działanie, którym jakiegokolwiek osobie umyślnie zadaje się ostry ból lub cierpienie, fizyczne bądź psychiczne, w celu uzyskania od niej lub od osoby trzeciej informacji lub wyznania, w celu ukarania jej za czyn popełniony przez nią lub osobę trzecią albo o którego dokonanie jest ona podejrzana, a także w celu zastraszenia lub wywarcia nacisku na nią lub trzecią osobę albo w jakimkolwiek innym celu wynikającym z wszelkiej formy dyskryminacji, gdy taki ból lub cierpienie powodowane są przez funkcjonariusza państwowego lub inną osobę występującą w charakterze urzędowym lub z ich polecenia albo za wyraźną lub milczącą zgodą. Określenie to nie obejmuje bólu lub cierpienia wynikających ze stosowania przez funkcjonariuszy publicznych prawnie dopuszczalnych środków przymusu bezpośredniego.

W swoich rekomendacjach Komitet Przeciwko Torturom wielokrotnie wskazywał, że włączenie do krajowego prawa karnego definicji przestępstwa tortur, ściśle odpowiadającej ww. definicji, pozwoliłoby w sposób wyraźny różnicować tortury stosowane przez funkcjonariusza publicznego lub za jego zgodą lub przyzwoleniem

i akty przemocy w szerokim tego słowa znaczeniu, popełnionymi przez osoby niedziałające w imieniu państwa.

W art. 246 Kodeksu karnego określono przestępstwo polegające na użyciu przemocy, groźby bezprawnej lub innej formy fizycznego lub psychicznego znęcania się przez funkcjonariusza publicznego lub osobę działającą na jego polecenie w celu uzyskania określonych zeznań, wyjaśnień, informacji lub oświadczeń. W art. 247 przewidziano karę za znęcanie się nad osobą legalnie pozbawioną wolności, a karze podlega także funkcjonariusz publiczny, który wbrew swojemu obowiązkowi dopuszcza do popełnienia takiego czynu.

Szczegółowa analiza definicji tortur z art. 1 ww. Konwencji wskazuje, że regulacje Kodeksu karnego nie penalizują wszystkich elementów tej definicji. Kodeks karny nie uwzględnia sytuacji stosowania tortur „w celu ukarania osoby za czyn popełniony przez nią lub osobę trzecią albo o którego dokonanie jest ona podejrzana, a także w celu zastraszenia lub wywarcia nacisku na nią lub trzecią osobę albo w jakimkolwiek innym celu wynikającym z wszelkiej formy dyskryminacji”.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana oraz różnica pomiędzy dotychczasowym, a projektowanym stanem prawnym

Kodeks karny przewiduje, że funkcjonariusz publiczny lub ten, który działając na jego polecenie w celu uzyskania określonych zeznań, wyjaśnień, informacji lub oświadczenia stosuje przemoc, groźbę bezprawną lub w inny sposób znęca się fizycznie lub psychicznie nad inną osobą, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 (art. 246 k.k.).

Natomiast zgodnie z art. 247 § 1 k.k. kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą prawnie pozbawioną wolności, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

W przypadku gdy sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. (§2)

Jedynie w przepisie § 3 art. 246 zawarty został przepis szczególny dotyczący funkcjonariuszy publicznych, którzy wbrew obowiązkowi dopuszczają do popełnienia czynu określonego w § 1 lub 2, i stanowi, że podlegają oni karze określonej w tych przepisach.

W przedmiotowym projekcie proponuje się zmianę art. 246 k.k. oraz art. 247 k.k. mającą na celu pełne wdrożenie przepisów Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur.

W art. 1 w pkt 1 projektu proponuje się rozszerzenie zakresu art. 246:

- obowiązujący obecnie **przepis art. 246 zostanie ujęty w § 1** oraz uzupełniony o wskazanie, że funkcjonariusz publiczny lub ten, który działa na jego polecenie w celu uzyskania określonych zeznań, wyjaśnień, informacji lub oświadczenia stosuje przemoc, groźbę bezprawną lub w inny sposób znęca się fizycznie lub psychicznie nad inną osobą, stosuje tortury.
- dodanie w **art. 246 § 2** określającego (sankcjonującego) przestępstwo polegające na stosowaniu tortur przez funkcjonariuszy publiczny lub osoby działające na jego polecenie nad inną osobą.

Zgodnie z proponowanym przepisem, w przypadku, gdy funkcjonariusz publiczny lub osoba działająca na jego polecenie stosuje tortury poprzez znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad inną osobą, w celu ukarania jej za czyn popełniony przez nią lub osobę trzecią albo o którego dokonanie jest ona podejrzana, a także w celu zastraszenia lub wywarcia nacisku na nią lub trzecią osobę albo w jakimkolwiek innym celu wynikającym z wszelkiej formy dyskryminacji, **podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 8.**

Obecnie obowiązujący przepis art. 247 § 1 k.k. stanowi, że kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą prawnie pozbawioną wolności, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, natomiast przepis szczególny został zawarty w art. 247 § 3 i odnosi się do sytuacji, w której to funkcjonariusz publiczny, który wbrew obowiązkowi dopuszcza do popełnienia czynu określonego w § 1 lub 2.

Proponowany przepis art. 246 § 2 konsumuje regulację zawartą w art. 247 § 3 w zw. z §1, oraz rozszerza zakres przedmiotowy przestępstwa poprzez zawarcie w nim wszystkich dotychczas pominiętych elementów definicji tortur ustanowionej w art. 1 Konwencji;

- **w art. 246 § 3** k.k. projektodawcy proponują, aby w przypadku gdy funkcjonariusz publiczny – sprawca czynu określonego w § 1 i 2 działał ze

szczególnym okrucieństwem, podlegać będzie karze pozbawienia wolności od roku do lat 12;

- **w 246 § 4** funkcjonariusz publiczny, który wbrew obowiązkowi dopuszcza do popełnienia czynu określonego w § 1, 2 lub 3, podlega karze określonej w tych przepisach.”;

W projektowanym przepisie art. 246 § 4, zawierać będzie w swoim zakresie przedmiotowym uchylany przepis art. 247 § 3, oraz zostanie rozszerzony o wskazanie, że karze będzie podlegał także funkcjonariusz publiczny, który dopuszcza do popełnienia czynu aktualnie przewidzianego w art. 246 § 1.

Proponowany przepis również stanowi novum, ponieważ w obowiązującym kodeksie karnym, brak jest przepisu, który stanowi o tym, że karze podlega także ten funkcjonariusz publiczny, który wbrew obowiązkowi dopuszcza do popełniania czynu znęcania się fizycznego i psychicznego mającego na celu tzw. „wymuszenie zeznania, wyjaśnień i informacji” przez innych funkcjonariuszy publicznych.

- konsekwencją projektowanej zmiany art. 246 jest zmiana art. 247 polegająca na uchyleniu §3.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i źródła finansowania

Proponowane zmiany w pozytywny sposób wpłyną na pogłębianie i rozpowszechnianie wiedzy społeczeństwa na temat problemu stosowania tortur. Zdaniem projektodawców przedłożone propozycję pogłębią świadomość obywateli, w zakresie szkodliwości i nielegalności stosowania tortur. Dotychczas w wielu środowiskach panuje przekonanie, że znęcanie się przez funkcjonariuszy publicznych prowadzone w ramach czynności służbowych np. przesłuchań jest dopuszczalne. Przedstawione zmiany mają na celu, przede wszystkim zastrzeżenie przepisów dotyczących psychicznego i fizycznego znęcania się, a także przybliżyć problem stosowania tortur przez funkcjonariuszy publicznych opinii publicznej.

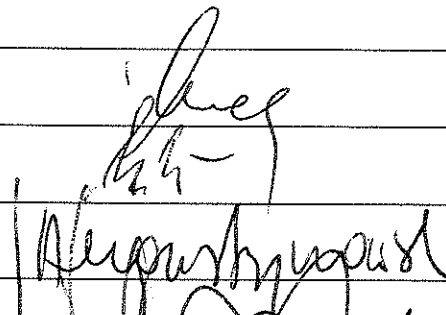
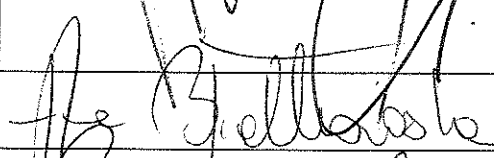
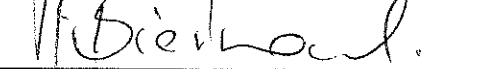
Ponadto należy zaznaczyć, że brak odrębnego przestępstwa tortur i uwzględnienia wszystkich elementów definicji tortur przewidzianej w Konwencji niesie za sobą określone konsekwencje praktyczne. Wprowadzenie przedłożonych zmian umożliwi ściganie i karanie faktycznych sprawców tortur. Gwarantując tym samym prawo ofiar do sprawiedliwego zadośćuczynienia za doznane krzywdy. Projektowana zmiana zdaniem wnioskodawców poskutkuje wzmocnieniem zasady zakazu stosowania tortur określonej w art. 40 Konstytucji.

4. Ocena zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektu niniejszej ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

**Lista Posłów popierających
projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny**

L.p.	Nazwisko	Imię	Podpis
1.	Ajchler	Zbigniew	
2.	Arlukowicz	Bartosz	
3.	Arndt	Paweł	
4.	Augustyn	Urszula	
5.	Augustynowska	Joanna	
6.	Aziewicz	Tadeusz	
7.	Bańkowski	Paweł	
8.	Białkowska	Anna	
9.	Biernacki	Marek	
10.	Borowczak	Jerzy	
11.	Brejza	Krzysztof	
12.	Budka	Borys	
13.	Bukiewicz	Bożenna	
14.	Chmiel	Małgorzata	
15.	Chybicka	Alicja	
16.	Cichoń	Janusz	